

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 429/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Ľ. M., trvalý pobyt prihlásený na Miestnom úrade mestskej časti B, zastúpeného advokátkou JUDr. J. L., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 Co/29/2013-201 z 28. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Ľ. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2013 doručená sťažnosť Ing. Ľ. M., trvalý pobyt prihlásený na Miestnom úrade mestskej časti B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. J. L., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co/29/2013-201 z 28. mája 2013.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ vystupoval ako odporca v konaní o zvýšenie výživného vedenom na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 P 332/2009. Okresný súd rozhodnutím zo 14. apríla 2011 zmenil rozsudok, ktorým bola naposledy určená vyživovacia povinnosť sťažovateľa na jeho maloletú dcéru, a zvýšil výživné zo sumy 33,19 eur na 40 eur mesačne. Zároveň mu povolil splácať dlžné výživné vo výške 129,40 eur v mesačných splátkach po 10 eur spolu s bežným výživným.

Na základe odvolania navrhovateľky krajský súd uznesením č. k. 7 CoP 186/2011-93 z 30. januára 2012 rozhodol o zrušení rozsudku súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď dospel k záveru, že súd riadne nezistil potencionálne zárobkové schopnosti a možnosti otca, ako aj ďalšie relevantné skutočnosti nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Po ďalšom prerokovaní veci a doplnení dokazovania okresný súd rozhodol tak, že zvýšil výživné zo strany sťažovateľa na jeho dcéru (v tomto štádiu konania už navrhovateľku) od 29. septembra 2009 zo sumy 33,19 eur mesačne na 120 eur mesačne a od 1. septembra 2012 na sumu 150 eur mesačne. Zároveň zaviazal sťažovateľa uhradiť stanovené dlžné výživné do 90 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám navrhovateľky.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 7 Co/29/2013-201 z 28. mája 2013 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých vyhovujúcich výrokoch o zvýšení výživného potvrdil.

Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd sa arbitrárne a svojvoľne vysporiadal s posúdením existencie potenciality jeho príjmov. Sťažovateľ totiž v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu namietal najmä, že „*prvostupňový súd pri hodnotení potencionálnych*

možností zamestnania postupoval nesprávne a nespravodlivo, keď sa zameral na potencionálne vykonávanie zamestnania ako napr. elektrotechnický inžinier, resp. programátor, ktoré nezodpovedajú reálnemu stavu a ani krajne hypotetickým možnostiam sťažovateľa. Sťažovateľ namietal, že v oblasti, ktorú vyštudoval nikdy nepracoval, navyše svoje technické vzdelanie ukončil už pred desiatkami rokov. Jeho možnosti, vyplývajúce z tohto vzdelania, najmä vzhľadom na vývoj vedy a techniky za obdobie od skončenia jeho vysokoškolského štúdia, sú v dnešnej dobe nulové. Sťažovateľ uviedol, že po desiatkach rokov od ukončenia svojho vzdelania neovláda odbor, ktorý vyštudoval a nie je od neho možné spravodlivo očakávať, že by sa v danom odbore dokázal uplatniť, nakoľko už nedisponuje potrebnými znalosťami a ani praxou. Znalosti sťažovateľa v žiadnom prípade nie je možné porovnávať s vedomosťami čerstvého absolventa školy. Za úplne irelevantné považoval sťažovateľ zisťovanie voľných pracovných miest na programátorských pozíciách, keďže programátorské vzdelanie a ani znalosti nikdy nemal, nevlastní počítač a ani neovláda prácu na počítači mimo základov bežných užívateľských programov. Sťažovateľ preto namietal, že nie je na základe týchto skutočností možné, pri snahe súdu určiť potencionálnu výšku jeho príjmov, vychádzať z vyššie uvedených skutočností a ani z príjmov dosahovaných vo vyššie uvedených profesiách. Ďalej sťažovateľ namietal, že zisťovanie voľných pracovných miest v odbore elektrotechnik bolo vykonané v Košickom kraji, v meste K., pričom sťažovateľ dlhodobo žije v Českej republike a trvalý pobyt má vzhľadom na dlhodobú absenciu vlastného a trvalého bývania vedený na Miestnom úrade v B. ako bezdomovec. Štatistické zisťovanie voľných pracovných miest v meste K. nemá preto pre preukazovanie zárobkových možností sťažovateľa žiadny význam. Možnosť zamestnania sťažovateľa v meste K. je ovplyvnená najmä možnosťou resp. nemožnosťou bývania, ktoré si sťažovateľ v meste K. nedokáže zabezpečiť z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Ak by tento postup súdu mal byť v súlade so zákonom, pri ktoromkoľvek konaní o výživnom, ktoré by bolo vedené kdekoľvek v rámci Slovenskej republiky, by mohlo súdom stačiť, ak by zisťovali, aké príjmy a aké možnosti zamestnania sú v Bratislavskom regióne, teda regióne s vyššou možnosťou uplatnenia sa a s vyšším priemerným príjmom.“.

Podľa sťažovateľa sa krajský súd vôbec nezaoberal dôvodmi, pre ktoré on svoje vzdelanie nevyužíva, a tiež neuviedol, prečo dané skutočnosti nezohľadnil a nepovažoval ich za dôvody objektívneho charakteru. Odvolací súd teda „*arbitrárne rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku prvostupňového súdu, a to tým že svoje skutkové a právne závery riadne neodôvodnil Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak nepresvedčivé a popiera základné princípy spravodlivého procesu*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal tento nález:

„1. Postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co/29/2013 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 Co/29/2013-201 zo dňa 28. 05. 2013 bolo porušené základné právo sťažovateľa Ing. E. M. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7 Co/29/2013-201 zo dňa 28. 05. 2013 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právnej zástupkyne do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ ďalej navrhuje, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) po predbežnom prerokovaní návrhu odložil vykonateľnosť rozhodnutia okresného súdu č. k. 25 P/332/2009-175 z 13. novembra 2012. Odklad vykonateľnosti odôvodňuje tým, že „*právoplatný rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. zo dňa 13. 11. 2012, ktorým súd rozhodol o zvýšení výživného na maloletú tak, že zvýšil výživné od 29. 09. 2009 zo sumy 33,19 € mesačne na sumu 120.- € mesačne a od 01. 09. 2012 na sumu 150.- € mesačne zároveň rozhodol o tom že sťažovateľ je povinný zaplatiť dlžné výživné za obdobie od 29. 09. 2009 do 31. 10. 2012 vo výške 3 268,- € ani krajne nezodpovedá jeho možnostiam a jediným výsledkom predmetného rozsudku bude vedenie exekučného konania*

voči sťažovateľovi ako aj trestného konania, nakoľko povinnosť mu uložená v predmetnom rozsudku je pre sťažovateľa nesplniteľná nie len vzhľadom na jeho súčasné finančné, zárobkové a majetkové pomery, ale ani na jeho potencionálne zárobkové možnosti. Odkladom vykonateľnosti by zároveň nevznikla žiadnym osobám ujma, ktorá by bola porovnateľná s ujmovou, ktorá by vznikla sťažovateľovi.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd považoval v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou alebo mimoriadnou opravnou inštitúciou. Ústavný súd preto v súlade so svojou doterajšou judikatúrou uvádza, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred nimi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 80/05, III. ÚS 122/2010).

Vzhľadom na vymedzený rozsah možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov ústavný súd posúdil to, či rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, je ústavne udržateľný, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležite odôvodnený a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných noriem (m. m. I. ÚS 23/2010).

Sťažovateľ považuje za porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie hlavne to, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bola odmietnutá jeho faktická argumentácia poukazujúca na rozsah jeho možností a schopností plniť si vyživovaciu povinnosť v súdom určenej sume.

Sťažovateľ ďalej vyjadruje nespokojnosť s tým, že krajský súd sa podľa neho dostatočne nezaoberal dôvodmi jeho odvolania smerujúcimi proti rozsudku prvostupňového súdu č. k. 25 P 332/2009-175 z 13. novembra 2012, ktorým došlo k zvýšeniu výživného na jeho dcéru. To robí jeho rozhodnutie podľa sťažovateľa svojvoľným a arbitrárnym.

Ústavný súd považoval na tomto mieste za potrebné poukázať na právne názory vyslovené vo svojej doterajšej judikatúre, podľa ktorých odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Ústavný súd preto preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení so skutkovými a právnymi závermi obsiahnutými v odôvodnení rozsudku okresného súdu sp. zn. 25 P 332/2009 a až na tomto základe formuloval svoje závery k ústavnej udržateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd zároveň vychádzal z toho, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Vyplýva to aj zo znenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie navrhnuté dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu (§ 211 ods. 2 OSP).

Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05). Uvedenému právnomu názoru zodpovedá aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c. Španielsko).

Ústavný súd ďalej dodáva, že vzhľadom na svoje ústavné postavenie a funkcie v zásade nemôže preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov a rovnako nemôže skúmať, či súdy správne právne vyhodnotili zistený stav. Z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 141 ods. 1 ústavy) totiž vyplýva aj zásada voľného hodnotenia dôkazov (§ 132 OSP). Preto ak všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní postupujú podľa označeného zákonného ustanovenia, nespadá do právomoci ústavného súdu opätovne posudzovať hodnotenie nimi vykonaných dôkazov. Navyše, pokiaľ ide o dodržanie procesných ustanovení v konaní súdov, opäť ide o zákonnosť a nápravu môžu vykonať len všeobecné súdy.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia

pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 156 ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 132 O. s. p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami odporcu uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu v prevažnej miere už v priebehu konania pred súdom prvého stupňa a odporca ani v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o výživnom. K odvolacím námietkam odporcu odvolací súd dodáva, že predpokladom zmeny rozhodnutia o výživnom podľa ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine je výrazná zmena tých okolností na jednej alebo druhej strane, t. j. oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom, pričom musí ísť o zmenu trvalú nielen prechodnú a musí ísť o zásadnú zmenu v tých okolnostiach, z ktorých vychádzalo predchádzajúce rozhodnutie o výživnom. V konaní o zmenu výživného je preto potrebné porovnať pomery, z ktorých vychádzalo predchádzajúce súdne rozhodnutie o výživnom s pomermi existujúcimi v čase rozhodovania súdu o návrhu na zmenu výživného. Aj pri rozhodovaní o výživnom v dôsledku zmeny pomerov sa použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného. V danom prípade ide o ust. § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 a ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorých vyplýva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť trvajúca do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia sa povinní prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pri určení výživného súd prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu, rovnako

prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Pri určení výživného je vždy rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity, a to aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká, ktoré zahŕňajú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva jeho stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného...

Odporca v priebehu konania na súde prvého stupňa, ani v odvolacom konaní nepreukázal z akého dôvodu nevyužíva svoje vysokoškolské vzdelanie, keďže tvrdí, že nikdy vo vyštudovanom odbore nepracoval. Rovnako nie je zrejmé, z akého dôvodu sa dlhodobo zdržiava v Českej republike, kde nie je schopný zabezpečiť si adekvátne trvalé zamestnanie. Odporca nepreukázal ani že by mu iné okolnosti, ako napr. zhoršený zdravotný stav bránili zamestnať sa v pracovnom pomere zodpovedajúcom jeho vzdelaniu. Skutočnosť, že odporca nevyužíva svoje subjektívne vlastnosti na využívanie svojho vzdelania, prípadne jeho rozširovanie, nemôže byť na ťarchu dieťaťa, ktoré je odkázané na výživu svojich rodičov, pretože každý rodič je v prvom rade povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby si mohol svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť k dieťaťu plniť v čo najväčšom rozsahu. Odvolacia argumentácia otca vo vzťahu k aplikácii § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorou súd prvého stupňa vychádzal z potenciality príjmov odporcu, je vzhľadom na uvedené, neopodstatnená. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že odporca vychádzal z mylnej interpretácie potenciality príjmov, keď namieta, že nemôže od neho nikto spravodlivo požadovať, aby sa presťahoval do miesta bydliska navrhovateľky, nakoľko súd prvého stupňa zisťoval možnosti zamestnania v bydlisku navrhovateľky. Potencialitu príjmov je potrebné vykladať v tom zmysle, že pokiaľ odporca dosiahol určité vzdelanie, mal by možnosť dosiahnutia určitého konkrétneho príjmu a pokiaľ bez objektívnych dôvodov svoje vzdelanie nevyužíva na zabezpečenie takéhoto príjmu, nemožno na takúto skutočnosť prihliadnuť ako na okolnosť, ktorá mu bráni plniť si vyživovaciu povinnosť k dieťaťu v primeranom rozsahu.“

Sťažovateľ svojou sťažnosťou v podstate požaduje revíziu rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, ktorým bolo vyhovené návrhu na zvýšenie výživného. Svoju sťažnosť opiera o dôvody, ktoré uviedol aj v samotnom odvolaní proti

rozsudku súdu prvého stupňa. Ústavný súd sa presvedčil, že krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol a náležite ozrejmil dôvody, pre ktoré napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, a preto po preskúmaní sťažnosťou napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, konštatuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu jasne a zrozumiteľne podáva výklad použitého právneho predpisu a vyplývajú z neho dôvody, pre ktoré rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistil pochybenia takej relevancie, ktoré by mohli mať za následok neakceptovateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z ústavného hľadiska. Sťažnosťou napadnutý rozsudok je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho súdu, nie je arbitrárny a v dostatočnom rozsahu dáva odpoveď na to, ako a prečo došlo k zvýšeniu sumy výživného. Z napadnutého rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré sú v nevyhnutnej miere v potrebnom rozsahu odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Nad rámec odôvodnenia ústavný súd dodáva, že určenie výšky výživného na maloleté deti po rozvode, resp. jeho zmeny prislúcha súdu, ktorý je pri rozhodovaní viazaný relevantnými ustanoveniami zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), ktoré ustanovujú základné pravidlá pri určovaní výšky výživného.

V zmysle § 78 ods. 1 zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery.

Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 62 ods. 5 zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o rodine rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. Podľa ods. 2 u rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval.

Ako z citovaných ustanovení zákona o rodine vyplýva, rozhodovanie o výživnom a najmä skúmanie pomerov povinného rodiča nie je vždy mechanické a súdu umožňuje odchyliť sa od povinným rodičom preukazovaných skutočností, prípadne tieto nezohľadniť. Takto postupovali sudy aj v právnej veci sťažovateľa, pričom skutočnosť, že on sám sa s ich právnym názorom nestotožňuje, nemôže, ako už bolo uvedené, sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť ich právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). Okresný a krajský súd sa dostatočne zaoberali všetkými podstatnými námietkami

sťažovateľa (zdravotný stav, vek, príjmové a majetkové pomery, schopnosti a možnosti) a vyhodnotili ich spôsobom, ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 OSP). O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) takéto nedostatky nevykazuje, a preto konštatuje, že nezistil dôvod, ktorý by signalizoval možnosť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť, že ním došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

Vzhľadom na uvedené a s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie (i základného práva na súdnu ochranu) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2013